

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การประกอบกิจการวิสาหกิจรายย่อยหรือธุรกิจขนาดเล็กเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อฐานรากของการพัฒนาอย่างยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจของประเทศซึ่งเป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญ วิสาหกิจรายย่อยจึงนับได้ว่าเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญซึ่งจะช่วยลดปัญหาความยากจนในระดับชาติและเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ แนวทางหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว คือ การส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยหรือธุรกิจขนาดเล็กซึ่งเป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้มีความเข้มแข็งและเติบโตได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยหรือธุรกิจขนาดเล็กเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงผู้ประกอบการย้ายถิ่นไทยที่ลงทุนดำเนินธุรกิจ在不同ประเทศ เพราะว่าการผู้ประกอบการย้ายถิ่นเหล่านี้เป็นตัวแทนที่สร้างความเชื่อมโยงการพัฒนา ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย

จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจำนวนหนึ่งเข้าไปดำเนินกิจการธุรกิจร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นวิสาหกิจรายย่อยของคนไทย在不同ประเทศ หรือการเป็นผู้ประกอบการย้ายถิ่น (Bunmak, 2012; ชิดชนก ราฮิมมูลา, 2551; พรพันธุ์ เขมคุณนาศัย และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ, 2552) แนวคิดของการเป็นผู้ประกอบการย้ายถิ่น (immigrant entrepreneurship) เป็นคำที่ถูกใช้หมายถึง ผู้ย้ายถิ่นเป็นผู้เดินทางมาถึงประเทศปลายทาง เป็นผู้เข้าประเทศมาดำเนินธุรกิจเพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ นักวิชาการด้านผู้ประกอบการย้ายถิ่นให้ความสำคัญกับผู้ย้ายถิ่นในประเทศปลายทางในฐานะเป็นเจ้าของกิจการและดำเนินธุรกิจด้วยตัวเอง (Light and Bonacich, 1988; Light, Sabagh, et al. 1994; Verdaguer, 2009) อย่างไรก็ตาม การเป็นผู้ประกอบการย้ายถิ่นของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศไทยในประเทศมาเลเซียยังถูกละเลยจากการศึกษาของนักวิชาการไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ธุรกิจร้านอาหารต้มยำของผู้ประกอบการย้ายถิ่นไทยในประเทศมาเลเซียกลุ่มนี้เป็นรากฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นเดียวกับธุรกิจภายในประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้ที่สามารถนำเข้าประเทศไทยและเป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญของคนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Bunmak, 2012) ธุรกิจร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซียของผู้ประกอบการย้ายถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นฐานรากของการพัฒนาและเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ธุรกิจร้านอาหารต้มยำก่อให้เกิดการจ้างงาน ซึ่งมีรายงานหนึ่งอ้างว่ามีการจ้างงานไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในธุรกิจร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซียประมาณ 100,000-150,000 คน (ชิดชนก ราฮิมมูลา, 2551) ซึ่งธุรกิจร้านอาหารต้มยำสามารถเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ยังมีความสำคัญในมิติการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของพื้นที่อีกด้วย

ร้านต้มยำเป็นธุรกิจร้านอาหารไทยขนาดเล็ก โดยส่วนใหญ่มีคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ ธุรกิจร้านต้มยำนี้เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ระหว่าง

ผู้ประกอบการและแรงงานจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เนื่องจากมีธุรกิจร้านต้มยำเป็นจำนวนมากในประเทศมาเลเซียทำให้มีความจำเป็นต้องอาศัยแรงงานจำนวนมากในธุรกิจนี้ (Bunmak, 2012) แต่ธุรกิจร้านอาหารต้มยำมิได้ปรากฏอยู่ในฐานระบบของรัฐ ซึ่งทำให้ธุรกิจนี้อยู่นอกระบบของรัฐ ไม่สามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐทั้งจากรัฐบาลไทยและรัฐบาลมาเลเซีย นอกจากนี้ธุรกิจนี้ยังมีระดับเทคโนโลยีต่ำ ขาดความสามารถในการจัดการบริหารธุรกิจ และขาดความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุน อันทำให้เป็นปัญหาต่อการอยู่รอดและประสบความสำเร็จในอนาคต ดังนั้นการศึกษาสภาพการณ์และปัญหาของการดำเนินธุรกิจร้านอาหารต้มยำของผู้ประกอบการย้ายถิ่นจากประเทศไทยในประเทศมาเลเซีย และการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมธุรกิจร้านอาหารต้มยำ การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ช่องทางหนึ่งที่จะช่วยเหลือให้ผู้ประกอบการย้ายถิ่นร้านอาหารต้มยำจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปดำเนินธุรกิจในประเทศมาเลเซียสามารถสร้างและส่งเสริมศักยภาพร้านอาหารของตนเองให้มีความสามารถในการแข่งขัน และสามารถเชื่อมโยงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนภาคใต้ สร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการ ลดจำนวนคนว่างงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และช่วยยกระดับมาตรฐานชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้ประกอบการ และแรงงาน

ปัญหาการวิจัย

การศึกษานี้ต้องการค้นหาแนวทางในการพัฒนาธุรกิจร้านอาหารต้มยำของผู้ประกอบการย้ายถิ่นในประเทศมาเลเซีย โดยประเด็นที่จะค้นหาความจริงในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ผู้ประกอบการย้ายถิ่นร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซียมีสถานการณ์ในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร
2. ผู้ประกอบการย้ายถิ่นร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซียมีปัญหาและความต้องการในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์หลักในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาธุรกิจร้านอาหารต้มยำของผู้ประกอบการย้ายถิ่นในประเทศมาเลเซีย โดยมี วัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาของการประกอบการร้านต้มยำของคนไทยมุสลิมที่ดำเนินธุรกิจในประเทศมาเลเซีย
2. เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซียให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศและนโยบายที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับสถานการณ์ของร้านต้มยำตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตที่จะศึกษาใน 3 มิติ ได้แก่

1. ด้านประชากร การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกิจการวิสาหกิจรายย่อยร้านอาหารต้มยำซึ่งเป็นร้านอาหารไทยฮาลาลของผู้ประกอบการคนไทยที่ดำเนินกิจการในประเทศมาเลเซียเท่านั้น กลุ่มประชากรตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการร้านอาหารต้มยำที่ดำเนินกิจการในมาเลเซีย ฐานะเป็นเจ้าของกิจการที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายวัน หรือรายเดือน
2. ด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการตามกรอบการดำเนินการศึกษา สถานการณ์และปัญหาของการดำเนินธุรกิจร้านอาหาร และนำไปสู่แนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิจากการศึกษาเชิงสำรวจเป็นหลัก และทำการวิเคราะห์ SWOT ร่วมกับข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ต่อไป
3. ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา การศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2556 สภาวะปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของการดำเนินธุรกิจร้านอาหารต้มยำจึงอยู่ภายใต้สถานการณ์ของช่วงเวลานั้น

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study) ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณสำรวจ (Quantitative) เพื่อสถานการณ์และปัญหาของธุรกิจร้านอาหารต้มยำของผู้ประกอบการร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซีย โดยมีแนวทางในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลสถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของธุรกิจร้านอาหารต้มยำ โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลจากสองส่วน ได้แก่
 - 1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ การสำรวจข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์สถานการณ์และปัญหาของธุรกิจร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซีย
 - 1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลและสถิติที่หน่วยงาน องค์กรได้มีการจัดเก็บเกี่ยวกับธุรกิจร้านอาหารต้มยำ นอกจากนี้คณะวิจัยยังศึกษาเอกสารผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบททวนรายงานสถานการณ์วิสาหกิจรายย่อย ยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อย ตลอดจนบททวนวรรณกรรม
2. การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและข้อจำกัดของธุรกิจร้านอาหารต้มยำ เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริม ในการศึกษาส่วนนี้อาศัยข้อมูลสถานการณ์ของวิสาหกิจรายย่อยมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัดของธุรกิจ เพื่อนำไปสู่การเสนอแผนยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับธุรกิจร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซีย
3. การจัดแนวทางพัฒนายุทธศาสตร์การส่งเสริม โดยอาศัยการทบทวนยุทธศาสตร์การส่งเสริมธุรกิจระหว่างประเทศ เพื่อนำเสนอผลการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมธุรกิจร้านอาหารรายย่อย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลสำรวจ ผู้ให้ข้อมูลสำรวจที่เป็นผู้ประกอบการย้ายถิ่นในการศึกษาคั้งนี้ คือ เจ้าของกิจการร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นคนมุสลิมจากประเทศไทย ทั้งคนมุสลิมเชื้อสายมลายู และคนมุสลิมเชื้อสายไทย ซึ่งต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการ เพื่อเป็นการคัดสรรข้อมูล กล่าวคือ (1) เปิดกิจการร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซียอย่างน้อยหนึ่งปี เนื่องจากระยะเวลาหนึ่งปีเป็นเกณฑ์ที่สามารถสะท้อนถึงการบริหารจัดการธุรกิจภายในรอบปี (2) มีภูมิลำเนาเดิมจากประเทศไทยในฐานะที่เป็นผู้ประกอบการย้ายถิ่นในประเทศมาเลเซีย (3) เป็นเจ้าของกิจการร้านอาหารต้มยำด้วยตนเองในฐานะผู้ประกอบการที่ไม่ได้รับค่าจ้างรายวันหรือรายเดือนเป็นค่าตอบแทนในการทำงาน เนื่องจากผู้วิจัยต้องการคัดแยกผู้ประกอบการย้ายถิ่นออกจากแรงงานไทยจากจังหวัดชายแดนใต้ที่เข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการย้ายถิ่นร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซีย จำนวน 110 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ เพื่อสำรวจข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์สถานการณ์ของธุรกิจร้านอาหารต้มยำที่เป็นธุรกิจของผู้ประกอบการย้ายถิ่นในประเทศมาเลเซีย จำนวน 1 ฉบับ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ประกอบการย้ายถิ่นร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซีย โดยผู้ประกอบการย้ายถิ่นร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซียเป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ผ่านผู้ช่วยนักวิจัย แบบสัมภาษณ์นี้ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ได้แก่ (1) ข้อมูลพื้นฐานของธุรกิจร้านอาหารต้มยำ ได้แก่ ลักษณะทางประชากร การศึกษา รายได้ อาชีพ สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (2) สถานการณ์ของธุรกิจร้านอาหารต้มยำ และ (3) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมแบบสัมภาษณ์ที่ตอบกลับมา และได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ ตลอดจนทำการบรรณาธิกรข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงลงรหัสข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายสถานการณ์ และปัญหาของผู้ประกอบการย้ายถิ่นร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซีย แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและข้อจำกัดของธุรกิจร้านอาหารต้มยำ เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมต่อไป